

[Etusivu](#) > ... > [Oikeudenkäyntimenettelyt](#) > [Siviilioikeudelliset Menettelyt](#) > [Todistelu](#) > Slovakia

Todistelu

Sisällön tuottaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Slovakia

1 Todistustaakka

1.1 Mitkä ovat todistustaakkasäännöt?

Säännöt, joiden mukaisesti tuomioistuin ottaa vastaan todisteita oikeuskäsittelyssä, perustuvat perustuslain 48 §:n 2 momenttiin.

Myös toista tuomioistuinta voidaan pyytää ottamaan vastaan todisteita, tai todisteita voidaan ottaa vastaan oikeuskäsittelyn ulkopuolella, jos tämä on tarkoituksenmukaista. Jos todisteet vastaanotetaan oikeuskäsittelyn ulkopuolella, tuomioistuin ilmoittaa tästä asianosaisille pääsääntöisesti viisi päivää etukäteen. Asianosaisilla on oikeus olla läsnä todisteita vastaanottaessa.

Asianosaisilla on velvollisuus esittää todisteita väitteensä tueksi. Tuomioistuin päättää, mitkä esitetyistä todisteista se ottaa vastaan.

Tuomioistuin voi poikkeuksellisesti ottaa vastaan myös muita kuin asianosaisten esittämiä todisteita, jos tämä on tarpeen asian ratkaisemiseksi.

Tuomioistuin voi päättää, että todistelua on täydennettävä tai se on esitettävä uudelleen tuomioistuimelle.

1.2 Onko olemassa sääntöjä, joiden nojalla tiettyjä tosiseikkoja pidetään sellaisina, ettei niiden toteen näyttäminen ole tarpeen? Millaisissa tapauksissa? Onko tiettyjen olettamusten kumoaminen mahdollista esittämällä vastatodistelua?

Todistelua ei poikkeuksellisesti tarvita, jos edellytykset tuomion antamiselle ilman suullista pääkäsittelyä täyttyvät. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, ettei näissä tapauksissa otettaisi vastaan mitään todisteita, sillä todistelua voidaan tällöinkin ottaa vastaan suullisen käsittelyn ulkopuolella. Todisteiden vastaanottaminen vastaa väitteen näyttämistä toteen.

Edellä tarkoitettuja poikkeustapauksia ovat

- pääasian käsittely, kun kyseessä on asian yksinkertainen oikeudellinen arviointi
- tapaukset, joissa asianosaisten esittämiä tosiseikkoja ei kiistetä ja riita-asian kohteen arvo ilman sivukuluja on enintään 2 000 euroa
- osapuolten suostumuksella tapaukset, joissa annetaan maksamismääräys, yksipuolinen tuomio tai riitauttamattomia vaateita koskeva tuomio tai kun vaateesta luovutaan.

Suullista käsittelyä ei myöskään ole tarpeen määrätä kuluttaja-asioissa tehtävässä abstraktissa tutkinnassa, tapauksissa, joissa annetaan yksipuolinen tuomio kuluttajan hyväksi, syrjinnänvastaisissa riita-asioissa (kantajan suostumuksella), yksittäisissä työoikeudellisissa riidoissa eikä kiireellistä toimenpidettä koskevan hakemuksen yhteydessä.

1.3 Missä määrin oikeuden on vakuutettava jostakin tosiseikasta voidakseen perustaa tuomionsa tällaisen tosiseikan olemassaoloon?

Laki ei periaatteessa sido tuomioistuinta sen suhteen, miten sen olisi arvioitava jonkin tietyn todisteen todistusvoimaa. Toisin sanoen tuomioistuin määrittää näytön todistusvoiman vapaan todistusharkinnan periaatteen mukaisesti. Laki asettaa tuomioistuimelle vain poikkeuksellisesti tietyt rajoja näytön arvioinnissa. Esimerkiksi tosiseikka, jonka osalta laissa säädetään olettamasta, joka voidaan syrjäyttää esittämällä vastatodistelua, on katsottava todistetuksi, ellei sitä kumota oikeudenkäynnissä (siviililain 133 §).

Tuomioistuinta sitovat Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisut. Tuomioistuinta sitoo myös perustuslakituomioistuimen päätös siitä, onko tietty laki ristiriidassa perustuslain, lain tai Slovakiaa sitovan kansainvälisen sopimuksen kanssa. Niin ikään tuomioistuinta sitovat perustuslakituomioistuimen tai Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen antamat perusoikeuksia ja -vapauksia koskevat ratkaisut. Tuomioistuinta sitovat myös toimivaltaisten viranomaisten päätökset siitä, että on tehty rikos, rikkomus tai hallintorikkomus, josta voidaan rangaista lain nimenomaisen säännöksen nojalla. Tuomioistuinta eivät kuitenkaan sido päätökset, jotka koskevat paikan päällä määrättäviä sakkoja.

Muut kysymykset, joissa päätöksentekovalta kuuluu toiselle viranomaiselle, tuomioistuin voi arvioida itse. Jos toimivaltainen viranomainen on tehnyt päätöksen tällaisessa kysymyksessä, tuomioistuin ottaa sen kuitenkin huomioon ja sisällyttää sen tuomion perusteluihin ennakkopäätöksen luonteisena.

2 Todisteiden vastaanottaminen

2.1 Edellyttävätkö todisteiden vastaanottaminen aina asianosaisen pyyntöä, vai voiko tuomari tietyissä tapauksissa hankkia todisteita oma-aloitteisesti?

Asianosaisilla on velvollisuus esittää todisteita väitteensä tueksi. Tuomioistuin päättää, mitkä esitetyistä todisteista se ottaa vastaan. Tuomioistuin voi myös hankkia todisteita omasta aloitteestaan julkisista rekistereistä ja luetteloista, jos ne osoittavat, että asianosaisten väitteet ovat ristiriidassa todellisuuden kanssa. Se ei hanki muita todisteita omasta aloitteestaan.

Tuomioistuin voi hankkia todisteita omasta aloitteestaan määrittääkseen, täyttyvätkö menettelylliset edellytykset tai onko ehdotettu päätös täytäntöönpanokelpoinen sekä myös selvittääkseen vieraan valtion lain sisältöä.

2.2 Mitä seuraa sen jälkeen, kun asianosaisen pyyntö todisteiden vastaanottamisesta on hyväksytty?

Tuomioistuin ottaa todisteet vastaan, paitsi jos edellytykset tuomion antamiselle ilman suullista pääkäsittelyä täyttyvät.

Asianosaisilla on oikeus ilmaista kantansa todistelupyyntöön ja kaikkiin vastaanotettuihin todisteisiin.

2.3 Millaisissa tapauksissa oikeus voi evätä asianosaisen esittämän pyynnön todisteiden vastaanottamisesta?

Tuomioistuin arvioi todisteet harkintavaltansa mukaan, jokaisen todisteen erikseen ja kaikki todisteet niiden keskinäisessä yhteydessä. Se ottaa tällöin huomioon kaiken käsittelyssä esille tulleen näytön. Kunkin vastaanotetun todisteen uskottavuus voidaan kiistää, jollei laissa toisin säädetä.

Muutoksenhaun suhteen pätee tietty vapaan todistusharkinnan rajoitus. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen selvittämät tosiseikat eivät sido muutoksenhakutuomioistuinta (ja kassaatio- ja tuomioistuinta), joka voi siis päätyä toisenlaiseen ratkaisuun. Se ei kuitenkaan voi poiketa ensimmäisen oikeusasteen tekemästä yksittäisen todisteen arvioinnista. Se voi tehdä poikkeavan arvioinnin ensimmäisen oikeusasteen vastaanottamasta todisteesta vain siinä tapauksessa, että kyseinen todistelu esitetään uudelleen sille itselleen. Toisin kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin, muutoksenhakutuomioistuin voi arvioida todistetta eri tavalla kuin edellinen oikeusaste myös tapauksissa, joissa alemman oikeusasteen tuomioistuin oli vastaanottanut todisteen toisen alemman oikeusasteen tuomioistuimen puolesta (ja tämän pyynnöstä).

2.4 Mitä erilaisia todistelukeinoja on olemassa?

Todisteena voidaan käyttää kaikkia seikkoja, jotka voivat tarkoituksenmukaisesti auttaa selkeyttämään asiaa laillisesti hankittuina todistuskeinoina. Todistelukeinoihin kuuluvat osapuolten kuuleminen, todistajan kuuleminen, asiakirjat, asiantuntijalausunnot ja -selvitykset sekä tarkastukset. Jos todistelukeino ei ole lakisääteinen, tuomioistuin määrää siitä.

2.5 Millä tavoin todisteita voidaan ottaa vastaan todistajilta? Tapahtuuko se eri tavoin kuin todisteiden vastaanottaminen asiantuntijoilta? Mitä sääntöjä sovelletaan kirjallisiin todistajanlausuntoihin ja asiantuntijalausuntoihin?

Todistaja on tuomioistuimen ulkopuolinen henkilö, joka ei ole oikeudenkäynnin asianosainen. Hän antaa todistajanlausunnon kokemistaan ja havaitsemistaan seikoista. Vain luonnollinen henkilö voi toimia todistajana.

Siviilituomioistuinten toimivaltaan kuuluvissa asioissa tarvitaan usein asiantuntija-arviointi perustaksi pääasiassa annettavalle ratkaisulle. Niinpä jos ratkaisu riippuu erityisasiantuntemusta vaativasta tosiseikkojen arvioinnista, tuomioistuin nimeää asiantuntijatodistajan. Tuomioistuimen tulee tällöin nimetä asiantuntija, vaikka tuomarilla olisi tarvittava erityisasiantuntemus asiantuntija-arvioinnin tekemiseksi oikeudenkäynnin kohteesta. Tosiseikat on määritettävä puolueettomasti sen viranomaisen ulkopuolella, joka antaa niistä ratkaisun, eikä tuomarin erityisasiantuntemus poista tätä vaatimusta.

Tuomioistuimen tulee esittää kysymykset asiantuntijalle tiettyjen sääntöjen mukaisesti. Tuomioistuimen on esitettävä asiantuntijalle vain tosiseikastoon liittyviä kysymyksiä ja vältettävä kysymyksiä, jotka liittyvät asiantuntijalausunnon kohteen oikeudelliseen arviointiin.

Asiantuntijalausunnosta voi antaa myöhemmin lausunnon toinen asiantuntija tai tieteellinen tai muu instituutio. Tällöin on kyse lausunnosta, jonka kohteena on aiemmin annetun lausunnon uudelleentarkastelu. Käytännössä sitä kutsutaan joskus ns. kontrolloivaksi lausunnoksi. Tuomioistuin arvioi asiantuntijalausunnon samalla tavoin kuin muutkin todisteet.

2.6 Onko joillakin todistelukeinoilla suurempi painoarvo kuin toisilla?

Tuomioistuin arvioi vastaanotetut todisteet niiden uskottavuuden ja todenperäisyyden kannalta. Laki ei sido tuomioistuinta sen suhteen, millaisen todistusarvon se antaa eri todisteille – toisin sanoen se soveltaa vapaan todistusharkinnan periaatetta. Tuomioistuimen harkintavalta ei kuitenkaan ole rajoitukseton, vaan sen on otettava lähtökohdaksi kaikki käsittelyssä esille tulleet näytöt. Tuomioistuimen on kunnioitettava näitä tosiseikkoja ja määritettävä oikein niiden keskinäinen yhteys. Tuomioistuinta ei tällöin myöskään sido mikään yksittäisten todisteiden tärkeysjärjestys niiden merkityksen ja ratkaisuvedon suhteen.

2.7 Onko tiettyjen tosiseikastojen todistaminen sidottu määrätynlaiseen todistelumenettelyyn?

Asioissa, jotka voidaan panna vireille myös ilman hakemusta, sekä avioliittolupaa, vanhemmuuden vahvistamista tai kiistämistä, adoptiokelpoisuutta, adoptiota sekä kaupparekisteriä koskevissa menettelyissä tuomioistuimella on velvollisuus ottaa vastaan todisteita asian tosiseikaston määrittämiseksi silloinkin, kun asianosaiset eivät ole vedonneet kyseisiin todisteisiin.

2.8 Velvoittaako laki todistajat todistamaan?

Jokaisella luonnollisella henkilöllä on velvollisuus saapua oikeuteen kutsusta ja antaa todistajanlausunto (siviiliprosessilain (*Civilný sporový poriadok*) 196 §:n 2 momentti). Todistajan on puhuttava totta, eikä hän saa salata mitään. Tuomioistuimen on ilmoitettava todistajalle väärän todistuksen antamisen rikosoikeudellisista seuraamuksista ja hänen oikeudestaan vaieta.

2.9 Millaisissa tilanteissa todistajat voivat kieltäytyä todistamasta?

Todistaja voi kieltäytyä todistamasta vain siinä tapauksessa, että hän todistamisellaan aiheuttaisi itselleen tai omaiselleen rikossyyteuhan. Tuomioistuin päättää, onko kieltäytyminen perusteltu. Todistaja voi kieltäytyä todistamasta myös silloin, kun todistaminen rikkoisi rippisalaisuuden tai hänelle sielunhoitotyön yhteydessä suullisesti tai kirjallisesti annetun luottamuksellisen tiedon salassapidon.

2.10 Voidaanko todistamisesta kieltäytyvää henkilöä rangaista tai pakottaa hänet todistamaan?

Tuomioistuimien päätetään, onko kieltäytyminen perusteltu. Tuomioistuimen päätöksestä ei voi valittaa. Jos todistaja tuomioistuimen päätöksestä huolimatta kieltäytyy todistamasta, tuomioistuin voi määrätä hänelle prosessuaalisen sakon.

2.11 Onko olemassa henkilöryhmiä, joita ei voida kuulla todistajina?

Jos jokin organisaatio on asianosaisena siviiliprosessissa, tuomioistuin kuulee organisaation laillista edustajaa asianosaisena eikä todistajana (siviiliprosessilain 185 §).

2.12 Mikä on tuomarin ja asianosaisten asema todistajainkuulustelussa? Millä edellytyksillä todistajaa voidaan kuulla käyttämällä hyväksi erilaisia teknisiä apuneuvoja, kuten videoneuvottelua?

Ennen todistajan kuulemistuomioistuimen on todennettava hänen henkilöllisyytensä ja suhteensa asianosaisiin. Lisäksi todistajalle on ilmoitettava todistajanlausunnon merkityksestä, hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan, väärän todistuksen antamisen rikosoikeudellisista seuraamuksista ja oikeudesta todistajanpalkkioon.

Tuomioistuin pyytää todistajaa kuvaamaan johdonmukaisesti kaiken, mitä hän tietää lausunnon kohteesta. Tämän jälkeen se esittää todistajalle kysymyksiä lausunnon täydentämiseksi ja selventämiseksi. Todistajalle esitettävien kysymysten yhteydessä on tarpeen kiinnittää huomiota siihen,

etteivät kysymykset saa olla johdattelevia tai harhaanjohtavia. Jos tällaisia kysymyksiä tai asian oikeudelliseen arviointiin liittyviä kysymyksiä esitetään, oikeuden puheenjohtaja voi kieltäytyä hyväksymästä asianosaisen tai asiantuntijan kysymystä. Kysymysten hylkäämisestä tehdään oikeuden päätös, jota ei anneta tiedoksi ja josta ei voi valittaa. Päätös liitetään oikeudenkäyntipöytäkirjaan.

Tuomioistuin voi asianosaisten suostumuksella järjestää suullisen käsittelyn videoneuvottelun tai muun viestintätekniikan välityksellä.

3 Näytön arviointi

3.1 Estääkö se, että todiste on hankittu lainvastaisin keinoin, tuomioistuinta ottamasta todistetta huomioon tuomiossa?

Kuten edellä todetaan, laki ei sido tuomioistuinta sen suhteen, millaisen todistusarvon se antaa eri todisteille – toisin sanoen sovelletaan vapaan todistusharkinnan periaatetta siviiliprosessilain 191 §:n mukaisesti.

3.2 Käykö lausumani todisteesta ollessani itse asianosaisena asiassa?

Tuomioistuin arvioi asianosaisten, heidän edustajiensa ja muiden oikeuskäsittelyyn osallistuvien henkilöiden toimet johdonmukaisesti niiden sisällön perusteella eikä sen mukaan, missä ominaisuudessa he esiintyvät oikeudessa. Asianosaisten toimet eivät ole määrämuotoon sidottuja. Asianosaiset voivat periaatteessa toteuttaa määrättyjä prosessitoimia harkintansa mukaan. Kyseeseen tulee kirjallinen tahdonilmaus tai suullinen (pöytäkirjaan kirjattava) lausuma, jolla on samat oikeusvaikutukset. Se on kuitenkin aina tehtävä nimenomaisesti tai siten, ettei ole epäilystä asianosaisen tarkoituksesta.

4 Onko kyseinen jäsenvaltio todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen 2 artiklan 1 kohdan mukaisesti määritellyt muita viranomaisia, joilla on toimivalta vastaanottaa todisteita siviili- ja kauppaoikeudellisia asioita koskevia oikeudenkäyntejä varten asetuksen nojalla? Jos näin on, millaisissa oikeuskäsittelyissä niillä on toimivalta ottaa vastaan todisteita?

Voivatko ne pyytää ainoastaan todisteiden vastaanottamista vai voivatko ne myös avustaa todisteiden vastaanottamisessa toisen jäsenvaltion esittämän pyynnön perusteella? Ks. myös todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen 2 artiklan 1 kohdan mukainen ilmoitus

Muita viranomaisia ei ole ilmoitettu.

■ Päivitetty viimeksi: 29/04/2026

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.